

K. MARX

ALKULAUSE
 „PÄÄOMAN“ ENSIMMÄISEN OSAN
 ENSIMMÄISEEN SAKSANKIELISEEN
 LAITOKSEEN

Teos, jonka ensimmäisen niteen nyt esitän yleisölle, on jatkoa v. 1859 julkaisemaani teokseen „Poliittisen taloustieteen arvostelua”. Syynä siihen, että alun ja jatkon välinen aika on tullut näin pitkäksi, on ollut monivuotinen sairauteni, joka on kerran toisensa perästä keskeyttänyt työni.

Aikaisemman teokseni sisältö on lyhyesti esitetty tämän niteen *ensimmäisessä luvussa*¹. Sitä ei ole tehty vain yhtenäisyyden ja täydellisyyden takia. Esitystä on parannettu. Mikäli suinkin on käynyt päinsä, on useita aikaisemmin vain viittaillen käsiteltyjä kohtia tässä laajemmin selitetty, kun taas silloin perinpohjin selitettyihin tässä on vain viitattu. *Arvo-* ja *raha-teorian historiaa* käsittelevät osastot jäävät nyt luonnollisesti pois. Kuitenkin löytää edellisen teoksen lukija ensimmäisen luvun alaviitoissa uusia lähteitä mainitun teorian historiaan.

Alku on aina hankalaa, se pitää paikkansa kaikessa tieteessä. *Ensimmäisen luvun* ymmärtäminen, etenkin sen osan, joka sisältää *tavarann erittelyn*, tuottaa sen tähden eniten vaikeuksia. Mitä muutoin tulee *arvon substanssin* ja *arvon suuruuden erittelyyn*, niin sen olen suorittanut niin kansantajuisesti kuin mahdollista². Arvomuoto, jonka valmis asu on *rahamuoto*, on varsin

¹ „Pääoman” 1. osan ensimmäisessä laitoksessa osastot oli merkitty luvuiksi; näin ollen tässä tapauksessa on kysymys kolmesta ensimmäisestä luvusta. *Toim.*

² Tämä tuntui sitä tarpeellisemmalta, kun *Schulze-Delitschiä* vastaan suunnatussa *F. Lassallenkin* teoksessa siinä osastossa, jossa hän sanoo esittävänsä tätä aihetta käsittelevän tutkielmani „henkisen ytimen”, on huomattavia väärinkäsityksiä. Sivumennen sanoen, kun *F. Lassalle* on melkein sanasta sanaan, aina minun laatimaani *oppisanastoa* myöten lainannut teoksistani kaikki taloustieteellisten teostensa *yleiset teoreettiset väitteet*, esim. pääoman *historiallisesta* luonteesta, *tuotantosuhteiden* ja *tuotantotavan*

sisällyksetön ja yksinkertainen. Silti ihmisjärki on tuloksetta koettanut päästä sen perille jo yli 2 000 vuotta, vaikka toiselta puolen paljon sisältörikkaampien ja monimutkaisempien muotojen erittely on ainakin lähimain onnistunut. Minkä tähden? Sen tähden, että kehittyntä organismia on helpompi tutkia kuin *organismien solua*. Taloudellisten muotojen erittelyssä ei sitä paitsi voida käyttää mikroskooppia eikä kemiallisia reaktiiveja. Ne on kummatkin korvattava abstraktion voimalla. Mutta porvarillisessa yhteiskunnassa työntuotteen *tavaramuoto* eli tavaran *arvomuoto* on *taloudellinen solumuoto*. Sen erittely näyttää sivistymättömästä olevan pelkkää *hiusten halkomista*. Todellisuudessa siinä onkin *hiusten halkominen* kysymyksessä, mutta kuitenkin siinä merkityksessä kuin *mikroskooppisessa anatomiassa*.

Tätä kirjaa, lukuunottamatta *arvomuotoa* käsittelevää osastoa, ei siis voida syyttää vaikeatajuisuudesta. Tarkoiton tietysti lukijoita, jotka tahtovat oppia jotakin *uutta* ja siis myös itse ajatella.

Fyysikko joko tekee havaintoja luonnonilmiöistä siellä, missä ne esiintyvät selvimmässä muodossa ja vapaimpina häiritsevästä vaikuttimista, tai hän tekee, mikäli se on mahdollista, kokeita oloissa, jotka takaavat prosessin puhtaan kehittymisen. Tutkimukseni kohteena tässä teoksessa on *kapitalistinen tuotantotapa* ja sitä vastaavat *tuotanto- ja vaihtosuhteet*. Tämän tuotantotavan klassillinen kotimaa on tähän saakka ollut *Englanti*. Siinä syy, miksi valaisen pääasiassa Englannin oloilla teoreettista esitystäni. Mutta jos saksalainen lukija farisealaisesti kohauttaisi olkapäitään englantilaisten teollisuus- ja maanviljelystyöläisten oloille tahi optimistisena rauhoittaisi itseään sillä, etteivät asiat Saksassa toki ole läheskään niin hullusti, niin täytyy minun hänelle huudahtaa: *De te fabula narratur!*¹

Kysymys ei sinänsä ole kapitalistisen tuotannon luonnonlaeista johtuvien yhteiskunnallisten vastakohtaisuuksien yleimmästä tahi alemmasta kehitysasteesta. Kysymys on *itse näistä laeista*, näistä rautaisella välttämättömyydellä vaikuttavista ja toteutuvista *tendensseistä*. Teollisesti kehittyneempi maa näyttää vähemmän kehittyneelle maalle vain tämän oman tulevaisuuden kuvan.

Mutta sittenkin. Siellä, missä kapitalistinen tuotanto on meillä täysin juurtunut, esim. varsinaisissa tehtaissa, olot ovat *paljoa huonommat* kuin Englannissa, koska meillä ei ole mitään

---

keskinäisestä riippuvaisuudesta y.m. y.m. ja tehnyt sen lähdeksi osoittamatta, niin ovat kai propagandanäkökohdat olleet syynä tähän menettelyyn. En tietysti puhu siitä, miten hän ne yksityiskohdissaan esittää ja niitä käyttää, sillä sen kanssa minulla ei ole mitään tekemistä. (*Marxin huomautus.*)

¹ Sinusta tässä on puhe! *Toim.*

tehdaslakeja vastapainona. Kaikissa muissa suhteissa meitä, samoin kuin koko Länsi-Euroopan mannermaata, ei ole vaivaa-massa ainoastaan kapitalistisen tuotannon kehitys, vaan myös sen kehityksen riittämättömyys. Uudenajan epäkohtien ohella rasittaa meitä koko joukko perittyjä epäkohtia, jotka johtuvat vanhanaikaisten, *aikansa eläneiden* tuotantotapojen ja niiden seurausta olevien nykyaikaan soveltumattomien yhteiskunnallisten ja valtiollisten olosuhteiden edelleensäilymisestä. Me emme kärsi ainoastaan elävistä, vaan myös kuolleista. *Le mort saisit le vif!*¹

Saksan ja muun Länsi-Euroopan mannermaan yhteiskunnallinen tilastointi on englantilaiseen verraten vallon kurjaa. Kuitenkin se kohottaa juuri sen verran verhoa, että se antaa aavistuksen sen takana olevasta medusanpäästä. *Me kauhistuisimme* omia olojamme, jos hallituksemme ja parlamenttimme asettaisivat, niinkuin Englannissa tehdään, aika ajoittain komiteoita tutkimaan taloudellisia oloja, jos nämä komiteat varustettaisiin samanlaisilla valtuuksilla totuuden selville saamiseksi kuin Englannissa, jos onnistuttaisiin tätä tarkoitusta varten löytämään yhtä asiantuntevia, puolueettomia ja arkailemattomia miehiä kuin ovat Englannin tehtaantarkastajat, sen „Public Health”- (yleisiä terveys-) kertomuksia laativat lääkärit, sen tutkimuskomissaarit, joiden tehtävänä on tutkia naisten ja lasten riistoa, asunto- ja ravitsemusoloja ym. Perseus käytti pilviviittaa hirviöitä hätyyttääkseen. Me vedämme pilviviitan korvillemme ja silmillemme voidaksemme salata itseltämme hirviöiden olemassaolon.

Ei pidä pettää itseään tässä suhteessa. Niinkuin Amerikan vapaussota 18. vuosisadalla soi hälytyskellona Euroopan keskiluokalle, niin tekee Amerikan kansalaisista 19. vuosisadalla Euroopan työväenluokalle. Englannissa on kumousprosessi kouraantuntuva. Saavutettuaan tietyn tason se on ulottava vaikutuksensa mannermaahan. Siellä se tulee esiintymään joko karkeammassa tai humanisemmissa muodoissa, mikä riippuu työväenluokan omasta kehitystasosta. Näin muodoin korkeammista vaikuttimista riippumatta nykyisiä vallassaolevia luokkia pakottaa niiden oma etu poistamaan kaikki ne lain valvottavissa olevat esteet, jotka ehkäisevät työväenluokan kehitystä. Mm. sen tähden olenkin tässä niteessä kiinnittänyt niin suurta huomiota Englannin tehdaslainsäädännön historiaan, sisällykseen ja tuloksiin. Jokainen kansa voi ja sen täytyy oppia toiselta. Vaikka yhteiskunta olisikin päässyt *liikuntansa luonnonlain* jäljille — *ja tämän teoksen lopputarkoituksena on paljastaa uudenaikaisen*

¹ Kuoljut vie elävänkin mukanaan! *Toim.*

yhteiskunnan taloudellinen liikunnan laki —, niin se ei voi hypätä luonnollisten kehitysvaiheidensa yli eikä poistaa niitä dekreetillä. Mutta se voi lyhentää ja lievittää synnytystuskia.

Pari sanaa mahdollisten väärinkäsitysten välttämiseksi. En kuvaile suinkaan ruusunhoitoisin värein kapitalisteja ja maanomistajia. Mutta tässä on kysymys *henkilöistä* vain sikäli, kuin ne ovat *taloudellisten kategoriain henkilöitymiä, tiettyjen luokkasuhteiden ja intressien edustajia*. Vähemmän kuin miltään muulta kannalta voi minun kannaltani, jona on *taloudellisen yhteiskuntamuodostuman kehityksen* käsittäminen *luonnonhistorialliseksi prosessiksi*, tehdä yksityistä henkilöä vastuunalaiseksi olosuhteista, joiden luomuksena hän yhteiskunnallisesti pysyy, jos kohta hän subjektiivisesti saattaakin kohota niiden yläpuolelle.

Poliittisen taloustieteen alalla ei vapaalla *tieteellisellä tutkimuksella* ole vastassaan ainoastaan niitä vihollisia, joita se tapaa kaikilla muilla aloilla. Sen käsiteltävänä olevan aineen erikoinen luonne vetää vastustajaksi taistelukentälle ihmisrinnan kiihkeimmät, pikkumaisimmat ja inhottavimmat intohimot, yksityisedun raivottaret. Esim. Englannin pääkirkko antaa pikemminkin anteeksi hyökkäyksen, joka kohdistuu sen 39:stä uskonkappaleesta 38:aa vastaan kuin hyökkäyksen sen rahatulojen $\frac{1}{39}$ vastaan. Nykyisin on itse jumalankieltäminenkin culpa levis¹ verrattuna perinnäisten omistussuhteiden arvosteluun. Tässäkin on kuitenkin havaittavissa ilmeistä edistystä. Viittaa esim. joku viikko sitten julkaistuun Siniseen kirjaan: „Correspondence with Her Majesty's Missions Abroad, regarding Industrial Questions and Trades' Unions”². Englannin kruunun ulkomaiset edustajat sanovat siinä kuivin sanoin, että Saksassa, Ranskassa, lyhyesti sanoen kaikissa Euroopan mantereiden sivistysvaltioissa pääoman ja työn välisten entisten suhteiden muuttuminen on yhtä tuntuva ja yhtä väistämätöntä kuin Englannissakin. Samanaikaisesti Atlantin valtameren toisella puolen Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen varapresidentti *herra Wade* sanoi julkisissa kokouksissa, että orjuuden poistamisen jälkeen tulee päiväjärjestykseen pääoman- ja maanomistussuhteiden muuttaminen! Nämä ovat ajanmerkkejä, joita ei voida peittää enempää purppuraviitalla kuin mustalla kaavullakaan. Ne eivät merkitse sitä, että huomispäivänä tapahtuisi ihmeitä. Ne osoittavat vain, että vallassaolevillekin luokille alkaa aavistuksenomaisesti valjeta, ettei nykyinen yhteiskunta olekaan mikään kiinteä kide, vaan muutoskykyinen ja alati muutosprosessissa oléva elimistö.

¹ — lievä rikkomus. *Toim.*

² „Hänen majesteettinsa ulkomaisen edustajiston kirjeenvaihto teollisuutta ja trade unioneja koskevasta kysymyksestä”. *Toim.*

Tämän teoksen *toinen nide* tulee käsittelemään pääoman *kierrokulkua* (II kirja) ja *kokonaisprosessin muodostumia* (III kirja), *kolmas loppunide* (IV kirja) *teorian historiaa*.

Jokainen tieteellisen arvostelun tuomio on minulle tervetullut. Ns. *yleiselle mielipiteelle* en ole koskaan tehnyt myönnytyksiä ja sen ennakkoluulojen suhteen olen samalla kannalla kuin suuri firenzeläinen mielilauseessaan:

*Segui il tuo corso, e lascia dir le genti!*¹

Karl Marx

Lontoossa, 25. heinäkuuta 1867

Julkaistu Hampurissa 1867 ilmestyneessä
K. Marxin teoksessa „Pääoma“

Julkaistaan teoksen tekstin mukaan
Suomennos saksasta

---

¹ Kulje omaa tietäsi ja anna ihmisten puhua! (*Dante.*) *Toim.*